

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
egész évre 12 korona.
fél évre 6
negyed évre 3

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
könyvkereskedő, a kinek a lap kiadóhivatala van.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül
Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
milliméter-árszabás szerint a
Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A nagyenyedi népgyűlés.

Városunk hazafias közönsége mindig az első között volt, ha a nemzeti eszmékért lelkesedni kellett. Ez a példát adó lelkesedés folyó hó 25-én ismét egy kedves és szép ünnepet teremtett, a melyen egy óhajásban olvadt össze mindnyájunk vágya és reménye. Ez az óhajás: hazánk gazdasági függetlensége, melyből erőt tudjunk gyűjteni azután a politikai függetlenséghez is.

A gazdasági függetlenséghez vezető első lépés minden kétséget kizárólag a magyar nemzeti bank, a mely a legfőbb s egyetlen eszköz is arra, hogy az osztrák gyámság alól gazdasági életünket, főképpen pedig iparunkat és kereskedelmünket felszabadítsuk.

Az országos függetlenségi párt néhány vezérére hálára kötelező elhatározással városunkat választotta ki arra a kitüntetett szerepre, hogy a magyar bank ügyében innen induljon ki az újabb s talán az eddiginél sikeresebb akció. Holló Lajos és gr. Batthyány Tivadar képviselők láthatták, hogy a magyar nemzeti gazdasági függetlenség szép eszméért városunk és vármegyénk magyar közönsége osztatlanul lelkesedik. Ebből az általános lelkesedésből ők maguk is új erőt meríthettek a további küzdelemre. Mi pedig annyi keserves csalódás után is még mindig reméljük, hogy a függetlenségi párt vezeterei nemcsak beszélni tudnak szépen, hanem ha arra kerül a sor, cselekedni is.

Egy megjegyzést azonban nem szabad elhallgatnunk. Annak, a ki a szavak értelmét mérlegelni tudja és szokta, feltűnhetett az a szerencsétlen és vakmerő frázis, mely alighanem valamely vidéki nagyság fogai közül — mert az észnek nem lehetett benne szerepe — pattant ki. Ez a frázis így szólt: „meg kell csinálni az önálló bankot még akkor is, ha kár lesz belőle.” Nem! ilyen döreséget okos ember nem mondhat. Hiszen a bankot éppen azért akarjuk függetleníteni, hogy hasznunk legyen belőle! Ha úgy akarjuk megcsinálni, hogy országos kár lesz belőle s a vezető politikusok ezt előre látják, akkor nemzetellenes bűnt követnek el, ha mégis megcsinálják. Nem úgy tisztelt urak! A magyar nemzeti bankot önöknek meg kell csinálni, mert programjukban van; de másfelől elvárja a nemzet az önök hazafiságától, hogy ne csak a pártért, a párt népszerűségének megmentéséért, hanem úgy csinálják meg, hogy a nemzetnek abból haszna legyen; hogy a bank a gazdasági függetlenségnek csakugyan és komolyan első igazi lépcsője lehessen. Országos kárral nem szabad megcsinálni! Kárt már eleget okoztak; hogy ehhez értenek, azt már eléggé megmutatták. Csináljanak már egyszer valami hasznos dolgot is.

A népgyűlés lefolyása.

Folyó hó 25-én a reggeli gyorsvonattal érkeztek városunkba gr. Batthyány Tivadar, a bankbizottság elnöke és Holló Lajos, a bizottság előadója. A vasutnál szép közönség s az önkéntes tűzoltó zenekar üdvözölte az illusztris vendégeket, kik br. Kemény Árpád főispán csombordi kastélyába hajtottak.

Az önálló magyar jegybank felállítása mellett tüntető népgyűlés ideje délelőtt 11 órára volt kitűzve. A megyehaza díszterme zsufolóság megtelt érdeklődő közönséggel, a karzatot előkelő hölgyközönség foglalta el.

Fogarasi Albert pártelnök megnyitja, után Holló Lajos emelkedett szólásra, kinek beszédét többször lelkes tüntetés szakította félbe.

Az erdélyi viszonyokat tekintve — ugyan — két irányzatot látunk, melyeket mindig szem előtt kell tartani. Az egyik az, hogy nemzeti érdekeinket soha semmiért sem szabad kockára tennünk, megfontolatlan eszeveseskébe a nemzetet könnyelműen nem szabad belevenni, a másik pedig az, hogy a bizalom kedvéért nem mondhatunk le nemzeti megerősítésünkről éppen azoknál a viszonyoknál fogva, melyek Erdélyben is vannak. Az erdélyi magyarság idegen faj között el, oly faj között, amely keleti és déli határainkon saját fajanak önálló államától körülvéve szemet allandóan az ottani állami intézményekre függeszti. Ha a kultúra hiánya ma még el is takarja e kifelő törekvő faj vágyakozását, a kultúra folyton való emelkedésével emelkedik becsben előttük azon rokonfaj állami intézményeinek tekintélye is es akkor, ha ezzel szemben nem jövünk államunk megerősített intézményeivel, ha minden szervezetünkbe nem vihetjük bele a magyar állam erejét és tekintélyét, akkor ezt a fajt erősen, intézményeink erejével államunk teljességéhez hozzáfűzni nem tudjuk.

Eppen Erdélyre való tekintettel kell megerősödni a függetlenségi politika utjain. A függetlenségi politika nem a rombolás, hanem az előrehaladás politikája, ez a politika a szilárd, tantorihatalan haladás politikája, mely nem enged sem gazdasági téren, sem közjogi téren, mert látja, hogy nemzetünknek, fajunknak megmentése és megerősítése ezekhez a kérdésekhez van hozzáfűzve.

Azt hangoztatják, hogy az önálló magyar nemzeti bank kérdésének politikai oldala van és így a politikusok dolga mérlegelni, hogy milyen jelentősége van ennek politikailag. Hát politikailag nagy jelentősége van, egy államnak dokumentálni kell kifele a nemzetközi versenyben, hogy ő a nemzet és állam, mert amely nemzet nem jelenhet meg a nemzetközi forgalomban önálló gazdasági és hitelezéssel, az a nemzet önmaga degradálja magát az elnyomott másodrangú nemzetek sorába. És ha ennek csak politikai jelentősége van, akkor is elsőrangú kötelesség megvédelmezni saját nemzeti létünket, szuverenitásunkat.

Minden államnak nemzetközi összeköttetéseket kell szerezni, hogy megtalálja a gazdasági céljait, hogy ne egyoldalúan fejlessze ki kereskedelmi forgalmát — és ne csak egy szomszédos államhoz menjen keresni össze-

kötetéseket, hanem az idegen, tengerentúli államokhoz is. Ez nagy gazdasági cél, melyet csak úgy érhetünk el, ha be vagyunk rendezve külföldi devizával, kereskedelmi hitellel, mert ellenkező esetben egy szomszéd állam igájába vagyunk hajtva, annak gazdasági nyűgét kell elviselnünk. Tehát vannak gazdasági céljai is az önálló hitel megteremtésének.

Az önálló bank ügyét addig birtuk vinni, hogy felállításának semmiféle nehezége nincsen. Ezt látva, jönnek a pesszimisztikus aláfestéssel, hogy drágább lesz a pénz és a kamatban óriási áldozatokat fog kelleni hozni a hitelt kereső közönségnek. Ha a magyar nemzeti bankot felállítjuk, lehetséges, hogy a kamatlab nem fogja elérni azt az alacsony fokot, amelylyel a tőkegazdag államok rendelkeznek, de kétséges, hogy rosszabbodást fogunk találni a mostani viszonyokkal szemben, mert a közvetítő bankok ugyanolyan mértékben drágítják meg most is a pénzt.

A legkiválóbb szakemberek véleménye mind megegyezett abban, hogy az önálló magyar nemzeti bank felállítása nem ütközik nehezégekbe. Most csak a megvalósítás van hátra, a megvalósításnak pedig csak egyetlen módja van: hűség az elvekhez, hűség a nemzeti érdekekhez és ellenállás minden felülről vagy máshonnan jövő nyomásnak.

Az önálló nemzeti bankot mint függetlenségi első lépést létesíteni kell, majd pedig tovább haladunk gazdasági céljaink elérésére és azután közjogi céljaink fele.

Batthyány Tivadar gróf mindenekelőtt visszapillantást vetett az utolsó évek eseményeire. A függetlenségi pártnak ellenei egyrészt a nemzetiségi képviselők, akik egyik szemükkel Bukarest vagy Prága felé néznek, másik szemükkel Bécsbe, akkor, amikor az osztrák császárnak küldenek hódoló táviratokat. Bár szóla a legszélsőbb előzékenységet hirdeti a politikai terén is, az ilyen emberekkel még tárgyalni sem akar, hanem át akar gázolni rajtuk és úgy jutni el a derék nem magyarjaink polgárok millióihoz. Másik oldalról ellenei a függetlenségi pártnak a nemzetközi szociáldemokraták. A szociáldemokrata párt mint politikai párt mindenesetre figyelembeveendő, de mivel főcéljuk a rombolás, a magyar nemzeti állam megbontása, a legszélsőbb harcot kell ellenük is folytatni.

A bankkérdésben szakértőkül nem az önálló bank híveit válogatták ki, hanem a legkiválóbb bankszakértőket hallgattak meg, tekintet nélkül arra, hogy minő álláspontot foglalnak el a közös bank, vagy az önálló bank elvi kérdése tekintetében. Mikor az utolsó szakértőkre került a sor, a nem függetlenségi szakértők is mind azt hangoztatták, hogy nagyon könnyen meg lehet csinálni az önálló bankot. Azután most az ősszel megnyilatkozott Korufeld Zsigmond, aki elaborátumában megmutatta, hogy miként szervezendő az önálló bank, és aki véleményével együtt egy levelet küldött szólóhoz, mint a bankbizottság elnökéhez, a melyben kijelenti, hogy mégis ajánlja a bankközösséget, mert különben felő, hogy nagyon emelkedni fog a kamatlab, azután pedig mint a budapesti áru- és értéktőzsde elnöke kifejtette, hogy a bank felállításával milyen nagy kára lenne a magyar hitelt

igénybe vevő közönségnek a kamatláb megdrágulásával. Csodálatos, hogy akkor állítja ezt, mikor köztudomású, hogy pár hetet ezelőtt a Magyar Általános Hitelbank egyik igazgatójának elnöksége alatt történt az a szervezkedés a budapesti és bécsi bankárok között, melynek egyedüli célja volt megdrágítani Magyarországon a népek hitelét, felemelni a kamatlábat. Ha már áldozatot kell hozni, inkább fizetjük meg azt az önálló banknak, mint a budapesti és bécsi bankároknak a bank kartell nyereségképpen. (A kartell már megszűnt. Szerk.)

Nagy horderejű kérdés a választói jog reformja. Ha majd a javaslatot közlé teszik, csak akkor mondhatunk majd végleges véleményről róla és bár támogatja is a kormányt, önálló véleményt nem vet alá semminek sem ebben a nagy horderejű kérdésben. Csakis a választási módjáról nyilatkozik és a városokban feltétlenül, a leg-határozottabban követeli a titkos szavazást.

Közelről érinti hazánk sorsát Bosznia és Herzegovina visszacsatolása, amely ha nem lesz helyesen megoldva, nagyon fél, hogy súlyos következményekkel fog járni a jövőben Magyarországra és az egész monarchiára.

A katonai kérdések megoldását, az általános szavazati jog alapján kiírandó választások alkalmával kell az ország közönsége elé vinni. Ha a katonai kérdések megoldása szükséges, akkor az elől a függetlenségi párt nem térhet ki, de az esetben tudva azt, hogy amit felajánl, azt rögtön elfogadják, behatóan kell mérlegelni és követelni, hogy megfelelő ellenértéket is kapjunk, de úgy, hogy rögtön meg is kapjuk azokat, mert a pro futuro ígéretek a múlt tapasztalatai után nem elégíthetik ki a nemzetet többé.

Az ipartörvény-tervezet nagyszabású munkálata Szerényi József államtitkár neve alatt a nyilvánosság elé került. Örömmel konstatalom — ugymond Batthyány — hogy Kossuth Ferenc ehhez hozzá nem járult, sőt kimondotta, hogy magát azzal nem azonosítja. A tervezet nagyszabású teoretikus munka, egy kísérlet a legújabb elméleteknek összeolvasztásával, valami újat, nagyszerűt alkot, a tendenciája gyönyörű, de úgy, ahogy megcsináltak, törvénybe nem iktathatják, mert sérti a gyáriparost, a kisiparost, a kereskedőt és sújtja a magyar munkás érdeket. Az ipartörvényt meg kell alkotni, mert a mostani elavult, hiányos, de a törvényhozásnak óvakodni kell a kísérletezésekbe való becsátkozásokkal és nem szabad újabb nagyobb terhekkel sújtani az amúgy is sanyarúsággal küzdő magyar ipart.

Végül az állami alkalmazottak helyzetéről szólott. Bárhogyan is támadják, ő a magyar állam derek, hazafias alkalmazottai érdekében továbbra is el fog követni mindent, hogy azoknak helyzete javuljon.

Minket szónok beszédét, amelyet közben is gyakran megszakítottak a tetszésnyilvánítások, lelkes eljenzessel és tapsviharral fogadtak.

A népgyűlés végül Gáspár János országgyűlési képviselő indítványára határozati javaslatban kimondotta, hogy a nemzeti bank megvalósítása érdekében a következő feliratot intézi a képviselőházhoz:

Határozati javaslat.

„Tisztelt Képviselőház!

A nagyenyedi függetlenségi és 48-as kör és alsófehérmegyei fiókkörei, Alsófehér vármegye nagy közönsége a mai napon Nagyenyeden nagy népgyűlést tartottak Batthyány Tivadar gróf, Holló Lajos és más országgyűlési képviselők részvételével. Ennek a népgyűlésnek az egész vármegye, annak minden igaz honpolgára nevében nyilvánított óhajta, forró vágya, követelése, hogy az önálló magyar nemzeti bank 1911-re még áldozatok árán is valósuljon.

Nemcsak lelkünk sugallata, de a nemzet multjával és jövőjével is számot vető erős meggyőződésünk, hogy az önálló nemzeti bank megalakítása döntő lépés lesz nemzeti önállóságunk teljes kivívása felé is.

Minket itt, ahol tengernyi ellenséggel kell állandó harcot folytatnunk, csak a minden más országtól, idegen érdekektől teljesen független Magyarország parancsoló tekintélye, korlátlan hatalma tud megtartani, küzdelmünknek csak ez biztosíthatja a győzelmet.

Az az áldozat, amelyet a nemzeti bankért, esetleg hoznunk kell, elenyésző csekélység ahhoz a veszteséghez képest, melyet ebben a küzdelemben szenvedhetünk, ha a sorsa felett függetlenül rendelkező Nemzet kellő időben és hatalmi eszközökkel nem jöhet segítségünkre.

Magyar hazafi lelkünk meggyőződésével valljuk azt is, hogy, ha a nemzeti bank kivívását most elhalasztjuk, talán évtizedek sem hozzák vissza a kedvező alkalmat. Nekünk minden halogatás súlyos és pótolhatatlan veszteség, ellenségeinknek erőgyűjtés, hogy később lehetetlenné tegyék azt, amit most nem tudnak megakadályozni.

Ugy érezzük, hogy határozati javaslatunkban nem csak Alsófehérmegye magyarságának és más nyelvű igaz honpolgárainak, hanem az egész magyar nemzetnek szívverése lüktet s parancsolólag követeli, hogy a nemzeti küzdelem zászlajára irt ezélok közül valósítsuk haladektalanul azt, amely teljesen megerett.

Aldozunk már egyszer azért, hogy ne kelljen tovább és időtlen ideig mindig áldoznunk!

Nagyenyed, 1908. okt. 25.°

A népgyűlés után a függetlenségi és 48-as pártkör, majd a városi tisztviselői kar és az állami tisztviselők küldöttsége tisztelgett Batthyány Tivadar gróf és Holló Lajosnál.

Az utcán pedig a csombordik várták lobogó alatt, papjuk vezetésével Batthyány gróft, hogy üdvözöljék. Egy negyedórai beszélgetés és kérdészkódás után a küldöttség minden egyes tagjától barátságos kézsorítással bucsuzott el Batthyány. A csombordi gazdák lelkesen megéljeneztek.

Délután két órakor 150 teretükü ebéd volt a Nemzeti-szálló nagytermében. A harmadik fogás után Kemény Árpád báró főispán a vendégekre üritette poharát:

— Nagyenyednek harcok és küzdelmek árán megszentelt földjén — ugymond — a mai nappal megint egy újabb küzdelem kezdődik, küzdelem a gazdasági érdekekért. Más óhajta nem lehet a nemzetnek, mint hogy Magyarország sorsát maga a nemzet intézze. Midőn megindítják a küzdelmet, ünnepelni kell azokat, akik őket a küzdelemre megtanítják. Ezután Batthyányt és Hollót éltette s poharát a magyar nemzet függetlenségére üritette.

Batthyány Tivadar gróf a főispánra, Holló Lajos Nagyenyed történelmi multját méltatva a város közönségére üritette poharát.

Felköszöntőt mondtak még Fogarasi Albert, Zakariás János, Horváth József, Gáspár János országgyűlési képviselők és még többen. Az ebéd a legvidámabb hangulatban a délutáni órákig tartott.

A város vendégei azután megtekintették a kollégiumot és Nagyenyed egyéb nevezetességeit, majd a függetlenségi és 48-as pártkör helyiségebe vonultak, ahol a pártkör tagjai lelkes ovációkban részesítették őket.

Este 6 órakor a meghívott vendégek hosszú kocsisorban Csombordra hajtottak, Kemény Árpád báró főispán vendégszerető kastélyába, honnan Batthyány Tivadar gróf és Holló Lajos este 8 óra 23 perczkor vissza utaztak a fővárosba.

Glosszák a beszédekhez.

Az elmondott beszédek részben a „Magyarország“, az „Ellenzék“ s más lapokban is megjelentek. Ezeket olvasva, azok után, a miket hallottunk, megállapíthatjuk, hogy a sok szép szó első sorban politikai hangulatkeltésre volt szánva, még pedig függetlenségi kormánypart szempontjából.

Ha valamely — teljesen elfogulatlan magyar közgazda a szakember keresni fogja ezen beszédekben a nemzetgazdasági és pénzügyi indokokat, — ha kíváncsi reá: mily módon, mily eszközökkel lehet létesíteni az önálló bankot; — ha tudói óhajta, hogy mekkora lehet az a riziko, ami a t. szónokok által tagadásba nem vett magasabb kamatláb, a penzdrágaság következményeképpen az első evekben beáll, különösen nemzetközi bonyodalom esetén, midőn a békés iparüzés és kereskedelem különben is károsodik, — az a szakember ilyen és ehhez hasonló kérdésekre gyöngye, avagy éppen semmi felvilágosítást sem fog nyerni.

Igaz, hogy népgyűlésen főleg a hangulatkeltésre kell súlyt fektetni, mert a szakszerű részletezés unalmas és nem lelkesítő. Hiszen emlékezünk meg, hogy mily nemes páthosszal, mily zengő szavalatokkal dörögtek Holló és társai: le a quotával! azután: egy fillérrel sem engedjük emelni a quotát! Ime: eljött az ő uralmuk, meg van a quota, sőt igen szépen fel is lett emelve. Az önálló vámtérületről, katonai létszámemelésről ki beszél most népgyűléseken?! Pedig szép és lelkes szavalatok bőven voltak ezekben a kérdésekben is, míg most azzal lehet és kell is elűzni az alkalmatlankodók interpellációját: hja! megváltoztak az idők, most nem alkalmas ezekről beszélni, de mi függetlenségi fenntartjuk elveinket mindhalálig! Ez éppen elég a megnyugtatóra.

Igen helyes Holló beszédének az a bevezetése, hogy „nemzeti érdekeinket soha semmiért sem szabad kockára tennünk, megfontolatlan cselekvésekbe a nemzetet könnyelműen nem szabad belevinni.“ Igaz, hogy ezt Deák Ferencz még szebben fejezte ki, de ezek a szavak Hollótól is szépek, valóban kár, hogy 1906. előtt nem követte társával együtt.

Azt pedig magunk is rég hirdettük és cselekedtük, amit Holló mondott, hogy „a bizalom kedvéért nem mondhatunk le nemzeti megerősítésünkről éppen azoknál a viszonyoknál fogva, melyek Erdélyben is vannak.“ Sőt egyetértünk abban, hogy a jó magyar nemzeti politika nem a rombolás, hanem az előrehaladás politikája, mely nem enged sem gazdasági téren, sem közjogi téren. Amde kérdjük: ezt a politikát kizárólag a függetlenségi párt találta fel? Vajjon ezzel ellentétes politikát követ a koalíciós alkotmánypart? De vajjon lehet-e magyar, és nemzeti bármely párt, mely ezzel ellentétes elvet, programot valljon és hirdessen?! Nem lehet! Nos ha nem lehet, akkor ezeket az elveket ne tüntesse fel Holló, mint a függetlenségi párt speciálisan szabadalmazott találmányát és kizárólagos szabadalmát. Tudta, érezte, követte szívéből minden jó magyar ember mindenha!

Holló azzal végezte beszédét, hogy az önálló nemzeti bank felállítása nem ütközik nehézségbe. A megvalósításnak csak egyetlen (!) módja van: „hűség az elvekhez, hűség a nemzeti érdekekhez és ellenállás minden felülről vagy máshonnan jövő nyomásnak. Szerinte a nemzeti bankot, mint függetlenségi első lépést létesíteni kell, majd pedig

tovább haladunk gazdasági céljaink elérésére és azután — közjogi céljaink felé.

Hát az bizonyos, hogy bennünket éppen nem kellett biztatni arra, hogy: legyen önálló nemzeti bank! Ezen biztatás helyett szivesebben láttuk volna az önálló bank felállításának programját, mert ha nem ütközik nehezségbe a felállítás, minek akkor pusztán a lelkesítés? Elő az aláírási ívvel, melybe bejegyezhesse fillereit a szegény és ezereit a gazdag! Reméljük, hogy ezen a praktikus terven nem csak a függetlenségi hazafiak aláírásait fogadják el? Holló hivatkozott a német nemzeti bank áldásos működésére. Hivatkozhatott volna arra is, hogy a német hazafiak 7%-kal kapták a pénzt, míg nálunk a múlt év legdrágább bankpénze 5% volt. De hát ez nem lett volna elege lelkesítő!

Nagyon tetszett gf. Batthyány Tivadar beszede is — főleg a hölgyeknek, kiknek kedves és csinos bókot mondott. És Fogarassy Albert nyugalmat nem ismerő nyugdíjas életének legszebb pillanatai közé sorolhatja azokat, midőn a nemes gróf egyenesen az ő felhívására törte össze a nemzetiségek és a cucilista Jakobok nemzetrontó törekvéseit és jól leszidta Kornfeld Zsigmondot, a magyar állam zsidóját, a bankszakértőt, ki félt attól, hogy drága lesz az önálló bank pénze (mint pd. Romániában). Nem tudjuk, hogy a negyülösen kívül is hiva lesz-e Batthyány a titkos szavazatlévének, de ha meg is marad, keves társa lesz abban az esetben, ha a kormány nem pártolja nézetét. De az bizonyos, hogy ha kereskedelmi miniszter lesz, nem fogja megtartani Szerényit államtitkáru, mert — ő szerinte — Kossuth sem szereti az új ipartörvény tervezetét. Végül jól esett konstataálni, hogy a magasabb politika is szószólóra talált a kedves grófnál, ki helyeselte Bosznia annektálását. Csak nehogy az következék belőle, a mit nem szeretnénk, dacára, hogy nem vagyunk függetlenségi kormánypolitikuskok, — az t. i. hogy a beállható politikai zavarok folytán nem lesz nagyon egyhamar önálló nemzeti bank, ellenben lesz: katonai létszámemelés!

Ámbár ezen is könnyű segíteni. Ujra népgyűlést tartunk és újra hirdetjük elveink sértetlen fentartását. Ez a fő!

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 4 oldalon jelenik meg.**

— **Hervadás.** Egy fiatal leány szomorú haláláról vettünk hírt, ki úgy hervadt el a nehéz kórtól, mint a virág a hideg őszi szeltől. Grün Samuel 16 éves leánya, Malvina, halt meg tüdővészben hosszas szenvedés után f. hó 26-án. Másnap el is temették a szegény leányt. — Fischer Lajos fia, Lajoska, egy életerős 4 és fél éves fiucska, halt el szülői bánatára f. hó 27-én. Itt hagyta kis testvéreit, kikkel együtt a napokban lábalt ki a hosszú skarlát betegségéből; de az ő erejét mágis megtörte a pusztító betegség. Tegnap délután temették.

— **A hivatalos lapból.** „A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fogarasi Albert munkaképtelen tanár részére az Országos Tanári nyugdíjalapból évi 5600 korona nyugdíjat folyósított.” — Kolumbán Margit tanítónőt a vingárdi áll. elemi népiskolához rendes tanítónőnek nevezte ki.

— **Katholikus hívek figyelmébe.** F. hó 31-én este 6 órakor a befejező Mária-ájtatosság alkalmával szt. beszédet mond a

helybeli plébános. Mindenszentek ünnepén a d. e. 10 órakor tartandó szt. mise után a „Rózsafüzér Társulat” tartja alakuló gyűlést. Este 6 órakor halottainkért végzendő könyörgések lesznek, szt. beszédet mond a helybeli káplán. Hetfőn reggel 8 órakor az elhunyt hívekért halotti gyászmise fog enekeltetni. Plébániai hivatal.

— **Iparkamarai közgyűlés.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara tegnapelőtt tartotta meg rendes közgyűlést. Városunkból Winkler János iparkamarai kültag vett részt a közgyűlésen. A tárgyak közül különösen a költségelőirányzat körül volt nagy és élénk vita. A kamara kieszközölte, hogy Gyulafehérváron mellékhelyet létesítsen az Osztrák-Magyar bank. A „Vinea” borkereskedő társaságnak állami segélyezését nem látja indokoltnak; a borkivitel jutalmakat rendszeresíteni óhajtja általánosságban bárki részére, aki arra rászolgál.

— **A reformáció emlékére** a nagyenyedi Bethlen-kollégium disztermében f. hó 31-én délelőtt 10 órakor ünnepély lesz; sorrendje: 1. A XXIII. zsoltár első versét enekli a gyülekezet. 2. Imát mond Zayzon János koll. vallásnár. 3. Erős váruak, előadja a tanítóképző intézet ifj. önképzőkörének ének- és zenekara. 4. Alkalmi és székfoglaló beszéd: Kalvin mint paedagogus, tartja dr. Bartók György főgimn. tanár. 5. A derék emléke Mihályi Károlytól, enekli a főgimn. vegyeskar. 6. A vivódó Luther, dia-log Toth Gyulától, előadják: Jeney Endre és Szilágyi Gyula VIII. oszt. tanulók. 7. Az Úruak napja ez Kreutzertől, enekli a főgimn. ifj. önképzőkör ének-kara. 8. A reformáció, Csauky Benő költeménye, szavalja Józsa Zoltán IV. tan. kép. növendék. 9. Ima, Veress Gábor zenetanár orgonakiséréte mellett enekli a tanítóképző-int. ifj. ének-kara.

— **A preszákai emléknél.** A múlt szombaton, a hatvanadik évforduló, emlékünnep volt a preszákai emlékműnél. A hideg, havas időben is nagyszámu közönség előtt folyt az ünnepély, melyet a zalatnai ipari szakiskola ifjusága rendezett. — A Bethlen-kollégium ifjusága is készült ez ünnepélyre, de a rossz idő miatt itthon maradtak. Az emlékműre szánt koszorujukat azonban elküldötték.

— **A tordai hasadékhöz** tervezett új utnak közigazgatási bejárását a múlt napokban tartották meg. Ezen az új uton fél óra alatt el lehet jutni a hasadékhöz Tordáról. Hogy azonban az új út mikorra készülhet el, bizonytalan, mert a telektulajdonosok roppant nagy árt kérnek a kisajátítandó területekért.

— **Rövid hírek.** Vulkáni Dániel vizaknai birtokos lovai a minap éjjel legelészés közben a súpárokra kerültek és a szebeni vonat az egyik lovat ketté vágta, a másikat pedig elütötte. — Magyarország kolozs megyei községben vasárnap hajnalban meggyilkoltak egy vasuti őrt szolgálat közben. — Erzsébetvároson oláh diákok részegen vonultak végig az utcákon és a magyarokat sértő oláh nótákat enekeltek. A gimn. igazgatósága eltiltotta őket az előadástól, a rendőrség pedig elzárásra ítélte az éretlen suhanczokat.

— **Prohászka Sándor műfogspe-ciálista.** Értesitem Nagyenyed és vidékének uri közönségét, hogy a napokban ide érkezem. Együttal pedig kérem az igen tisztelt publikumot saját érdekkben is, hogy jöve-telemmek első napjaiban kívánságukkal hoz-zám fordulni sziveskedjenek, hogy idő mu-lasztás miatt ne legyen kénytelen a székes fővárosban létesített intézetemben kárt szen-vedni. Daczára annak, hogy Budapesten pá-ratlan pazar és kitűnő forgalmu intézetszerű

fogműtermet alapítottam. Nagyenyedet ezután is évente kétszer pontosan meg fogom látogatni és így az eddig belém helyezett bizalmat a jövőben is kifogom érdemelni. Jöve-teletem napját külön fogom tudatni. 200 1-3

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a meg-könnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Épp ily szembe-ötölő javulás az általános egész-séget illetőleg.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENO.

Egy cserépfedeles szin,
melynek cserepei és fedél-széke alkalmas építkezésre,
eladó.

Bővebb értesítés nyerhető **Szentkirály-utca 42. szám** alatt. 196 2-4

Zene-tanítás.

Alapos zene-tanítást elvállalok, konzervatoriumra előkészíték és kiképezek növendékeket minden létező hangszerezen, u. m. hegedű, czimbalom, zongora, tárogató, fuvola, czitera, gitár és az összes vonós-, fuvó-, ütő- stb. hangszerezen. Tanítás a Főtéren levő Tüztöltő zeneteremben, kivanatra háznál is. Továbbá elvállalom **zongorák hangolását és javítását** jutányosan, jótállás mellett.

A helybeli és vidéki n. é. közönség szives pártfogását kéri mély tisztelettel

176 10— **Zemán Venczel,**
a nagyenyedi Ö. T. E. karmestere.
Lakás: Fürdő-utca 14. szám.

Aki

magát és gyermekeit

KÖHÖGÉS,

rekedtség, katarus, nyálka, torok és számarhuruttól meg akarja menteni, vásároljon az orvosilag kiprobált és ajánlott:

KAISER-FÉLE

MELL-KARAMELLAT

a három fenyővel.

5500 jegyzőileg hitelesített bizonyítvány.
Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 80 fillér.

Kapható:

Schieszl Károly gyógyszerésznel
BALÁZSFALVÁN.

199 1-24

GANZ-tele villamossági részv.-társ. nagyenyedi építésvezetősege

162 13-15 Főter 32. sz.

Elvállalja középületek, magánházak, üzletek stb. teljes *villamos világítási és erőátviteli berendezésének* teljes felszerelését. Helyszíni felvételek és költségvetések kidolgozását díjtalanul végzi.

A házi berendezésekhez szükséges különféle világítótestekből, szellőztetőkből, elektromos motorokból és mindenféle villamos felszerelési anyagokból nagy választéku minta raktárt tart.

Berendezésekre vonatkozó mindenféle felvilágosításokat legnagyobb készséggel megad.

Értekezni reggel 8 órától este 6-ig lehet.

Hajdu Albert kályhakészítő, Nagyenyed.

Raktár: Főter.

Műhely és lakás Felszeg-utca 7.

Szíves tudomására hozom a helyi és vidéki közönségnek, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **kályhaktárt** nyitottam.

Raktáron tartom a saját készítésű, valamint idegen de hazai gyártmányú igen szép kályháimat, melyeket a n. é. közönség bármikor megtekinthet. Elvállalok minden e szakmába vágó munkálatokat pontos kiszolgálás mellett és jutányos árban.

Vidéki munkákat a lehető legolcsóbb árban vállalok.

A mélyen tisztelt vevőközönség b. pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

101 37-52

Hajdu Albert.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Elvállalok mindenemű épület-, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanycsengők, telefon és villámhárítók szakzerű szerelését. Varrógépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, végre mindennemű gőzcséplők, motorok, szivattyúk és szivattyúskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan rezélfejű ekémet és vasborováimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kivánság szerint átalakítok.

Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálók Becses pártfogást kér

77-104

kiváló tisztelettel
HEGYI JÁNOS,
műlakatos és gépjavitó műhelye

Nyomtatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

<h3>Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.</h3> <p>Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.</p>	
<p>Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.</p> <p>Vásárol és elad értékpapirokat.</p> <p>Letétbe elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.</p> <p>Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.</p> <p>Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.</p> <p>Allandó betétet 5% kamattal mellet fogad el.</p>	<p>Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12-ig, d. u. 3-4-ig.</p> <p>Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.</p>

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő,
ki sulyt fektet I. fajtisza anyagra.

Gyümölcsfák, dísz- és kerítésnövények stb.
Nemes szilvacsemetekben nagy készlet.

Szőlőoltványok
európai, amerikai sima és gyökeres vesszők.
Árjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

391 75-104

Marosujvári Takarékpénztár Részvénytársaság MAROSUJVÁRT.

Alaptőke 200,000 kor. Tartalékalap 22,000 kor.

Betéteket elfogad: betétkönyvecskére, vagy folyószámlára szeptember hó 1-től kezdve 5¹/₂%-os kamattal, részvényesek betétei után 6% kamatot fizet, és az új részvényekre történt befizetések után is.

Saját részvényeket elad 110 kor. árfolyamon, részvényeseknek 105 koronáért, minden régi 2 részvény után 1 drbot.

Nyitva hétköznapokon délelőtt 9-12-ig és délután 3-5 óráig.

Telefon 5. szám. Telefonbeszélgetés Alsó-Fehér vármegyében ingyen.

Leszámitol váltókat.

Vesz és ad értékpapirokat.

Fizetéseket teljesít bel- és külföldön.

Törlesztéses kölcsönöket ad.

Bevált értékpapír szelvényeket.

161 12-

